GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 102. Mercurĭ 8 (20) Maiu 1885.

Brașovŭ, 7 (19) Maiu 1885.

Când amŭ primitŭ scirea, că societatea de lectură a studențilorŭ românĭ dela universitatea maghiară din Clușiu „Iulia“ a fostŭ disolvată prin ordinŭ ministerialŭ, amŭ esclamatŭ, cuprinșĭ de durere și indignare asupra nedreptății, ce s'a făcutŭ tinerimei nóstre de caracterŭ, care ține cu credință neînfrântă la limba și la naționalitatea sa:

„Astădĭ ne sêmțimŭ mai tarĭ ca vreo-dată, „căcĭ dărîmatŭ este podulŭ ilusiunilorŭ vane din „dĕrĕtulŭ nostru si *a nóstră este junimea română*, „*a nóstră cu sêmțĕmântulŭ, a nóstră cu dorințele* „*și aspirațiunile ei.* Junimea română a pier„dutŭ o posițiune slabă, nesigură și periculósă „la universitatea maghiară din Clușiu dér a „câștigatŭ convicțiunea morală, că trebue sĕ lup„te tótă viața ei cu energiă, cu abnegare de sine „și cu tóte mijlócele ertate pentru ca sĕ se împ„linéscă justa și vechia dorință a poporului „românŭ de a avé odată o *universitate română* în „Transilvania....“

A nóstră e junimea română! Amŭ disŭ și-o repețimŭ de mii și mii de orĭ cu mândriă ca sĕ audă tótă lumea și sĕ scie că poporulŭ românŭ dintre Tisa și Carpațĭ trăiesce încă, și trăiesce cu speranță întemeiată într'unŭ viitorŭ mai fericitŭ, demnŭ de elŭ și de omenire; sĕ scie lumea că avemŭ o junime în a căreia peptŭ bate o inimă românéscă, o junime bravă și credinciósă care sêmte cu poporulŭ, sufere cu elŭ și este hotărîtă a lupta, a trăí și a murí împreună cu elŭ.

Acum s'au pututŭ convinge și contrarii noștrii, că adevĕrŭ amŭ grăitŭ când amŭ susținutŭ că a nóstră este junimea.

De unŭ anŭ de dile „cavalerescii“ fii ai lui Arpad din Clușŭ au pusŭ în scenă, în modulŭ celŭ mai crudŭ și brutalŭ, prigonirea studenților românĭ, carĭ și-au manifestatŭ la diferite ocasiunĭ sentimentele lorŭ naționale. Insulte din partea plebei de pe strade, desființarea societății de lectură „Iulia“, cercetărĭ și pedepse disciplinare din partea funcționarilorŭ universității și ale ministrului de instrucțiune, amenințărĭ și terorisărĭ necontenite din partea pressei maghiare și a publicului „cultŭ“ maghiarŭ: tóte aceste a trebuitŭ și trebue încă sĕ le sufere tinerimea nóstră dela universitatea din Clușiu și dela alte institute maghiare pentru că este și voiesce sĕ fie română și numai română, cu spiritulŭ și cu sentimentulŭ.

După unŭ anŭ de prigonire se înființéză pe ruinele societății „Iulia“ o reuniune mare maghiară cu scopulŭ vĕditŭ de a stărui, ca juna generațiune a Românilorŭ și a Sașilorŭ locuitorĭ în Transilvania sĕ se desbrace de sentimentulŭ și de spiritulŭ sĕu naționalŭ și se adopte sentimentele și spiritulŭ maghiarŭ. Printr'o apucătură nedémnă câțĭ-va tinerĭ românĭ universitarĭ fură sedușĭ a se înscrie cu câte 10—20 cr. într'o listă de contribuirĭ pentru acea „reuniune maghiară de cultură.“ Foile maghiare se grăbiră a publicá numele acestorŭ tinerĭ între numele membrilorŭ reuniunei maghiare.

Triumfulŭ lorŭ pentru acéstă „cucerire“ n'a duratŭ însĕ multŭ, de órece numiții tinerĭ românĭ, vĕdêndŭ cursa, s'au grăbitŭ și ei a declará în organulŭ nostru, că ei n'au voitŭ și nu vorŭ sĕ fie membrii reuniunei maghiare.

Acéstă declarare a fostŭ o palmă grozavă pentru șoviniștii din Clușiu. Ei au și sêmțit'o în așa mĕsură încâtŭ p'aci. p'aci erau sĕ-șĭ iésă érășĭ din sărită, ca la 3 (15) Maiu anulŭ trecutŭ, și sĕ arangeze unŭ nou scandalŭ în potriva bieților tinerĭ, carĭ s'au lăpĕdatŭ de Satana.

Bunulŭ tactŭ cerea ca foile maghiare sĕ tacă asupra acestui incidentŭ, orĭ câtŭ de neplăcutŭ li-ar fi fostŭ. Dér „bunulŭ tactŭ“ este adĭ o marfă cu totulŭ necunoscută între șoviniștii din Clușiu. De aceea ei au atacatŭ pe acei tinerĭ pentru declarațiunea lorŭ într'unŭ modŭ fórte bruscŭ și vătămătorŭ și nicĭ până astădĭ mânia lorŭ nu s'a mai stêmpĕratŭ, ba acum se întórce cu tótă puterea asupra organului nostru, căcĭ ele susținŭ, că memorații tinerĭ ar fi cădutŭ victimă *terorismului* nostru.

Se înțelege, décă cumplitulŭ terorismŭ unguresců din Clușiu, esercitatŭ asupra tinerimei române universitare mai multŭ de unŭ anŭ de dile, n'a pututŭ împiedecá ca acei tinerĭ românĭ sĕ declare în publicŭ, că nu vorŭ sĕ fie membrii reuniunei maghiare din Clușiu, atuncĭ trebue sĕ esiste o altă putere, care conduce sentimentele tinerimei române și acésta nu póte fi decâtŭ „terorismulŭ Gazetei.“

La aceea, că tinerii românĭ au și ei o mamă la a căreia peptŭ au suptŭ, că au și ei frațĭ și surorĭ, că au și ei inimă ca sĕ iubéscă și consciință ca sĕ se feréscă de ceea ce le este stricăciosŭ, despoții din Clușiu nu se potŭ gândi. Ca sĕ 'șĭ pótă ajunge ei scopulŭ lorŭ șuchiatŭ le trebuescŭ ființe făr' de caracterŭ și făr' de inimă, carĭ sĕ se lase a fi terorisate de dênșii.

Suntemŭ fericițĭ, că posedemŭ atâta putere magică, ca Clușienii sĕ se plângă asupra „terorismului“ nostru. Acésta este cea mai eclatantă dovadă, că *a nóstră este junimea română, a nóstră cu sêmțêmêntulŭ, a nóstră cu dorințele și aspirațiunile ei!*

Drumulŭ către Mitrovița.

De când ne-a binecuvêntatŭ congresulŭ europénŭ dela Berlinŭ cu provinciile turcescĭ Herțegovina și Bosnia, diplomația precum și strategii austriacĭ își batŭ capulŭ cum sĕ iésă din înfundătura de astădĭ și cum sĕ ajungă la Marea egeică séu la orașulŭ Salonicŭ, séu cum dicŭ Românii din Macedonia la S u r u n a, care se află tocmai pe malulŭ mării egeice séu alŭ Archipelagului. De multŭ n'au mai vorbitŭ diarele germane nimicŭ despre acéstă cestiune dar acuma își ridică cuvêntulŭ unŭ generalŭ austriacŭ cu numele Richard de Gelich, care arată printr'unŭ articolŭ, ce'lŭ publică „Budapester Tageblatt,“ cum sĕ înainteze Austria până la Mitrovița în drumulŭ spre Salonicŭ. Acestŭ articolŭ este de următorulŭ cuprinsŭ:

Când conflictulŭ afganŭ dintre Anglia și dintre Rusia se păre că amenință cu tótă seriositatea, se ivì din nou faima, că amŭ voi sĕ ne lărgimŭ teritoriulŭ de ocupațiune peste sangeaculŭ dela Novibazarŭ și sĕ ocupămŭ punctulŭ strategicŭ Mitrovița. Erau și vocĭ, carĭ diceau, că trupele nóstre sĕ nu se mai oprescă până la Salonicŭ. Nu cercetămŭ valórea acelorŭ faime, dar suntemŭ de părere, că opiniunea publică în modŭ instinctivŭ a arĕtatŭ ceea ce ar trebui m a i t â r d i u sĕ se facă n e g r e ș i t ŭ, dacă guvernulŭ nostru a avutŭ unŭ scopŭ mai mare, când a primitŭ mandatulŭ dela Berlinŭ, decâtŭ ca sĕ ocupe numai în modŭ temporarŭ Bosnia și Herțegovina. Nicĭ unŭ omŭ cu minte nu-șĭ va puté închipui că noi ne-amŭ dusŭ în Bosnia, ca sĕ împlinimŭ pe spe, sele nóstre o misiune umanitară și civilisătóre și sĕ mănținemŭ ordinea și pacea pentru Maiestatea Sa Sultanulŭ, spre a ne întórce a casă cu consciința împăcată, că amŭ promovatŭ cultura în alte țerĭ cu milióne nóstre.

Politica nóstră în peninsula balcanică este vechiă. Pentru de a ocupa Bosnia și pentru de a pune mâna pe peninsula balcanică, amŭ vĕrsatŭ multŭ sânge până la bătaia dela Mohaciu și armatele austriace pela capĕtulŭ seculului 17 și pe la începutulŭ seculului alŭ 18 s'au luptatŭ voinicesce. Și dacă diplomații austriacĭ s'au ocupatŭ cu probleme mai marĭ, ei nu s'au cugetatŭ, ca sĕ neglige la Dunărea inferióră și dincolo de Sava interesele Austriei. Austria puté cugetá la politica lui Iosifŭ II numai după ce s'a desfășuratŭ cestiunea orientală și după ce în urma rĕsbóielorŭ s'au formatŭ în peninsula balcanică staturĭ naționale.

După ce s'a încheiatŭ rĕsboiulŭ ruso-turcescŭ dela 1878, a sositŭ timpulŭ ca Austria sĕ ocupe Bosnia, care are însemnătate strategică și politică și astfelŭ sĕ pună piciorulŭ în peninsula balcanică, spre a trage popórele în sfera sa de acțiune. Chiarŭ înainte de congresŭ au lucratŭ diplomații pentru Bosnia și Andrássy s'a opusŭ, ca Bosnia și Herțegovina se devină țĕrĭ autonóme. Când a scrisŭ Lordulŭ Derby, ca sĕ capete aceste două provincii autonomiă și administrațiune locală, atuncĭ a disŭ Andrasy: că Austria nu póte suferi acésta, pentru că acolo suntŭ interesele vitale ale Austriei în jocŭ. Acéstă posițiune a apĕrat'o Andrassy și la congresulŭ din Berlinŭ.

Insemnătatea politică a provinciilorŭ ocupate nu o mai atingemŭ, ci numai pe cea militară. Prin ocuparea acestorŭ provincii ne este asigurată Dalmația și posițiunea nóstră în Marea-adriatică. Prin aceea, că ne-amŭ asiguratŭ provinciile nóstre din Sudŭ-ostŭ, amŭ ajunsŭ în posesiunea acelorŭ defileurĭ strategice, ce le formézá stâncile și pădurile frunteriei muntenegrene și sêrbescĭ, acelea defileurĭ, care ne facŭ posibilŭ, ca sĕ mergemŭ către Mitrovița și către Salonicŭ. Prin aceea, că trecemŭ peste Novibazar ajungemŭ la Coșovița, unde amŭ avutŭ multă bătăi cu Turcii.

Dacă voimŭ, ca posițiunea nóstră sĕ fie asigurate și ca noi sĕ putemŭ juca unŭ rolŭ însemnatŭ în peninsula balcanică, atuncĭ trebue sĕ ocupămŭ Mitrovița. Politica de ocupațiune își are adversarii sĕi și încă mai mulțĭ adversarĭ decâtŭ partisanĭ. Spesele și frica de încurcăturĭ îĭ face sĕ sté pe gândurĭ. Incurcăturile din Orientŭ însĕ nu se vorŭ puté înlătura și Austria sĕ profite de ocasiune și sĕ-șĭ întărescă posițiunea.

SCIRILE DILEI.

Ni se scrie din Deva următorulŭ faptŭ, care arată cum se sciu folosi de visteria stăpânii: »Unŭ jude maghiarŭ dela tribunalulŭ din Deva, cu léfă anuala fixă de 1600 fl., îmbolnăvindu-se cerù dela ministerŭ și unŭ ajutorŭ bănescŭ, care, pe basa recomandărei președintelui dela tribunalŭ, i se și acordă, cu tóte că legea numai oficianților dela manipulare concede unŭ astfelŭ de ajutorŭ.« Și bietului țĕranŭ, care uneorĭ n'are nicĭ mălaiu sĕ mănânce, i se vinde și cojoculŭ din spinare, numai sĕ nu se simță golulŭ în visteriă

—0—

Primarulŭ Brașovului d. Brennerberg a făcutŭ cunoscutŭ consiliului comunalŭ ținutŭ la 13 Maiu n, că venitului taxelorŭ pentru pavagiulŭ orașului, încasate la bariere, a fostŭ în luna Martie a. c. de 2495 fl. 20 cr., ér acsisele orășienescĭ în aceeașĭ lună de 6574 fl. 63 cr.

—0—

Directiunea poștelorŭ din Sibiiu publică concursŭ cu terminŭ de 3 sĕptĕmânĭ pentru postulŭ de magistru postalŭ în Varfalva, comit. Turda-Arieșŭ. Cauțiunea 100 fl. Salarŭ anualŭ 150 fl. și 40 fl. cheltuelĭ de cancelariă, pentru postulŭ de magistru postalŭ în Nadoșulŭ săsescŭ, comt. Tĕrnavei micĭ. Cauțiunea 100 fl. Salarulŭ anualŭ 120 fl., 40 fl. cheltuelĭ de cancelariă și 300 fl. cheltuelĭ de transportŭ.

—0—

Reuniunea de maghiarisare din Clușiu își va în-

tinde activitatea sa peste 16 comitate, ér nu numai peste 12.

—0—

Foile ungurescĭ din Cluşiu, vorbindŭ despre corespondenţele nóstre din Blaşiu, au găsitŭ că „hora« este **H o r e a**. Apoi sĕ nu rîdĭ de »deşteptăciunea« foilorŭ maghiare!

—0—

In şedinţa dela 16 Maiu n. a camerei deputaţilorŭ din Peşta s'a adusŭ din nou vorba asupra juriului din Sibiiu. Deputatulŭ Blasius Orbanŭ cerù ministrului-preşedinte Tisza, sĕ-şĭ dea mai curêndŭ rĕspunsulŭ sĕŭ la interpelaţiunea ce i-a adresat'o. Ministrulŭ a rĕspunsŭ, că-şĭ va da silinţa sĕ-şĭ procure unele date, că de altmintrelea elŭ a făcutŭ cunoscutŭ hotărîrea guvernului d'a desfiinţa juriulŭ din Sibiiu, şi că ocolulŭ acestui juriu se va împărţi între Cluşiu şi TêrguMureşului.

—0—

Gnvernulŭ românŭ a stabilitŭ programa pentru serbarea dela 10 Maiu pe care Regele a aprobat'o. Acéstă programă este aceeaşĭ ca şi cea din anii trecuţĭ: 101 tunurĭ vorŭ anunţa ḑiua de 10 Maiu, Te-Deum la Mitropoliă, primirea oficială la Palatŭ, defilare de trupe, prânḑ la soldaţĭ şi raniţĭ, séra iluminaţiă, representaţiă de gală la Teatrulŭ Naţionalŭ.

—0—

O **p l a c ă c o m e m o r a t i v ă** de marmoră se va lucrusta în zidulŭ casei Nr. 6 din str. Clemenţei, în Bucurescĭ, unde s'a născutŭ C. A. Rosetti. Acéstă placă se va face de primăriă.

—0—

In nóptea de Lunĭ spre Marţĭ, în sĕptĕmâna trecută, s'a prinsŭ pe lângă Olteniţa renumitulŭ banditŭ Şogorŭ, împreună cu alţĭ tovarăşĭ ai sĕi, cari aruncaseră spaima printre poporaţiunile din judeţele Ialomiţa, Ilfovŭ, Vlaşca şi Brăila. Călăraşii carĭ au prinsŭ pe acestŭ banditŭ au făcutŭ usŭ de armele lorŭ, rănindu-lŭ greu la piciorulŭ şi mână dréptă, astfelŭ că rănitulŭ se găsesce la spitalulŭ dela Olteniţa. Se afirmă »Românului,« că acestŭ Şogorŭ avea relaţiunĭ cu óre care C... care ĭi comunica numele persónelorŭ ce se puteau ataca cu folosŭ.

—0—

Mathilda Adlerowa. In numerii trecuţĭ anunţaserămŭ serata dramatică a d-şórei **M a t h i l d a A d l e r o w a** dela teatrulŭ din Aachen cu concursulŭ d-lui Bettelheim din Bucurescĭ. In séra de representaţiă, Joi 2 Maiu, aşteptarea publicului până la începerea representaţiei a fostŭ încâtva penibilă: trebuia fără de voiă sĕ ne gândimŭ la réua impresiune şi disposiţiă, ce trebuia sĕ i-o causeze artistei tragediane modestulŭ numĕrŭ, în care s'a înfăţişatŭ publiculŭ. Fórte surprinḑĕtóre a fostŭ absentarea aprópe demonstrativă a publicului săsescŭ, care a fostŭ representatŭ numai prin câteva persóne. O artistă ca d-şóra Adlerowa ar fi meritatŭ o mai mare atenţiune. Cu tóte acestea tênĕra tragediană a şciutŭ sĕ ţină, întréga séră, publiculŭ în cea mai încordată atenţiune, oferindune atâtea scene frumóse, de o adevĕrată plăcere, ca »Deborah«, comitesa »Orsini« ş. a. D-şóra Adlerowa e dotată dela natură cu tóte acele calităţĭ, ce trebue sĕ întrunéscă o tragediană: fisicŭ şi înfăţişare maestósă, organŭ plăcutŭ şi putenicŭ, ochĭ espresivĭ. A doveditŭ că posede unŭ talentŭ însemnatŭ şi o scólă escelentă, pentru a juca cu efectulŭ recerutŭ şi cu pasiune covêrşitóre. In diferite scene şi mai alesŭ ca comitesa »Orsini« a seceratŭ aplause îndelungate. Impresiunea generală a fostŭ câtŭ se póte de bună şi favorabilă pentru artistă. D. **B e t t e l h e i m** a complectatŭ programulŭ cu »ecitaţiunĭ esecutate cu multă artă şi a ajutatŭ artistei prin predarea rolurilorŭ corespondente acesteia. Dênsulŭ posede o voce sonoră şi póte cu multŭ succesŭ sĕ şi-o nuanţeze producêndŭ prin acéstă unŭ însemnatŭ efectŭ, asupra auḑitorului. Scena a treia (Brutu şi Antoniu) din actulŭ III din »Iuliu Cesare« de Shakespeare, care pretinde atâta putere retorică şi dramatică, a recitat'o cu mare succesŭ. Aplause numeróse au întêmpinatŭ pe amêndoi. Dşóra Adlerova a primitŭ şi douĕ buchete.

—0—

Soldaţii bulgarĭ, cari insultaseră şi jefuiseră pe guvernanta şi servitórea agentului britanicŭ din Sofia, au fostŭ judecaţĭ de consiliulŭ de rĕsboiu bulgarŭ şi condamnaţĭ la pedepse dela 6 până la 12 anĭ de muncă silnică.

Adunarea din Deşiu.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

II.

Amŭ arĕtatŭ în numĕrulŭ trecutŭ, că fişpanulŭ Banffy, vrêndŭ sĕ profite de sgomotulŭ provocatŭ prin apucăturile lui şirete în adunarea comitatensă, a căutatŭ sĕ tréca repede prin votulŭ adunării punctulŭ acela din programŭ, care propune **m a g h i a r i s a r e a n u m e l o r ŭ n e m a g h i a r i l o r ŭ.** S'a înşelatŭ însĕ Banffy.

Deodată vedemŭ, că se ridică unŭ venerabilŭ bĕtrânŭ şi cere cuvêntulŭ. Era fostulŭ deputatŭ dietalŭ Andreiu **M e d a n ŭ** din Şomcuta mare. Cu voce cam debilă, însă cu argumente valoróse arătà dauna, ce o causéză maghiarisarea numelorŭ, provocându-se la marea confusiune ce se produce, între altele, la cărţile funduare. Decĭ respinge acestŭ punctŭ, care lovesce în n ţiunalităţile nemaghiare. Ce folosescŭ însĕ argumente unei mulţimĭ atâtŭ de însufleţite pentru însemnătatea ḑilei! Vorbitorulŭ fù întreruptŭ adese cu tumultuóse strigărĭ: Elál, elál, nem igaz etc. (Josŭ, josŭ, nu'i adevĕratŭ).

După d-lŭ Medanŭ se sculă şi luă cuvêntulŭ d-lŭ Gabrielŭ **M a n u** din Deşiu. D s'a ca şi antevorbitorulŭ arătà rĕulŭ ce-lŭ pricinuesce schimbarea forţată a numelorŭ şi arătà absurditatea acestei lucrărĭ cu esemple. Aşa aduse unŭ esemplu, că unŭ cutare Constantinŭ Câmpeanu voì sĕ tréca în România. Fiindŭ însĕ că în paşaportŭ se botezà pre ungurescĕ **M e z e i S z i l á r d**, bietulŭ omŭ fù trimisŭ îndĕrĕtŭ dela graniţă, ḑicêndu-i că voiesce sĕ amăgéscă pe funcţionarĭ. Decĭ respinse şi d-sa punctulŭ acesta. Observămŭ, că şi d-sa fù întreruptŭ cu dese: elál şi încă *de cătră mulţĭ, carĭ nu au dreptulŭ de a vorbì şi votá, între carĭ mai mulţĭ jidanĭ şi oficialĭ inferiorĭ.* Şi d-lŭ Medanŭ şi d-lŭ Manu vorbiră în limba maghiară.

Se sculà d-lŭ Gregoriu **S t e ţ i u**, advocatulŭ diecesanŭ din Gherla. Domnia sa, basatŭ pre § 3 artic. de lege pentru egala îndreptăţire, voì sĕ vorbéscă în limba sa maternă. Unŭ sgomotŭ nedescriptibilŭ se începù şi nu voì a mai încetá. Elál, elál, şi câte sbierăte ca de fiére sĕlbatice nu dedeau rêndŭ d-lui Steţiu sĕ ajungă la vorbă. Se sună clopoţelulŭ. Prefectulŭ dete dreptŭ d lui vorbitorŭ sĕ vorbéscă, provocându-se la legea, carea ilŭ îndreptăţesce. In deşertŭ, tumultulŭ nu voia sĕ mai încete. D-lŭ Steţiu cugetândŭ că va avé efectŭ, se adresà în limba maghiară la cavalerismulŭ naţiunei maghiare, care cavalerismŭ scie respectá bunacuviinţă. Până vorbì ungurescĕ sgomotulŭ asurditorŭ mai slăbì, îndată ce începù românesce crescù érăşĭ. D-lŭ Steţiu, sprijinitŭ de câteva vocĭ române, în însufleţirea sa dechiară, că orĭ câtŭ vorŭ strigá nume românesce va vorbì. Strigărĭ: »Oláh orszàgban! Le velle!« (Dute în România! Josŭ cu elŭ!) Mai întreveni prefectulŭ cu clopoţelulŭ şi abia după o luptă de unŭ pătrarŭ de oră d-lŭ Steţiu îşĭ putù desvoltá argumentele sale puternice, pentru a combate acestŭ punctŭ. Intre altele d-sa ḑise, că procedura acésta ilegală revoltă întru atâta inimele Românilorŭ, încâtŭ ar puté sĕ conducă la revoluţiune. Rĕu înţelesŭ de mulţimea neînţelegĕtorilorŭ, unŭ sgomotŭ infernalŭ se ridicà strigândŭ: „Acesta amenință cu revoluţiune.«

Tóte argumentele Românilorŭ nu folosiră nimica. După ce vorbì advocatulŭ din Deşiu Lészai cu destulŭ rabulismŭ, ḑicêndŭ că prin maghiarisarea numelorŭ nu se atacă nicĭ dreptulŭ, nicĭ libertatea naţiunalităţilorŭ şi că ea nu produce nicĭ unŭ rĕu naţionalităţilorŭ, şi mai vorbì unŭ Torma cu argumente destulŭ de naive, — replicà prefectulŭ cu tonŭ destulŭ de apĕsatŭ, respingêndŭ argumentele produse de Românĭ şi în specialŭ fórte turburatŭ respinse espresiunile d-lui Steţiu, ca unele ce ar fi aţîţătóre. „Trebue sĕ mĕ îndoiescŭ despre patriotismulŭ d-tale,« ḑise prefectulŭ Banffy, »când d-ta întrebuinţezĭ astfelŭ de espresiunĭ, carĭ nu s'au auḑitŭ între păreţii acestei sale a comitatului.« La ce d-lŭ Steţiu replicà, că cuvintele sale au fostŭ rĕu interpretate. Apoi se propuse adunărei, ca sĕ lase aprobarea séu respingerea acestui punctŭ la bunăvoinţa ministrului de interne, ceea ce se şi primì cu maioritate cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ în sală erau destui jidanĭ şi unguraşĭ fără votŭ, şi cu câtŭ însufleţirea pentru jubileu îi făcù mai şoviniştĭ. Cum va lucrá d-lŭ ministru de interne, aproba-va séu respinge-va acestŭ punctŭ, nu avemŭ sĕ stămŭ la îndoiélă nici unŭ momentŭ.

Trebue sĕ observămŭ, că aşa desbaterĭ sgomotóse, nerespectarea legei în aşa mĕsură şi o derîdere a constituţiunalismului ca şi în adunarea municipiului Solnocŭ-Dobêca, nu se întêmplă nicăirĭ în lume. Şi totuşĭ ministrulŭ Tisza se provocà în rĕspunsurile date deputaţilorŭ Truţa şi Babeşŭ la libera desvoltare a naţiunalităţilorŭ şi încă cu o duplicitate de perfectŭ fariseu, întrebândŭ: unde este în Europa vr'unŭ statŭ, în care libertatea desvoltărei sĕ fiă garantată aşa ca în Ungaria? *Dar indiferentismulŭ românescŭ şi aicĭ e fórte mare.* Nu putemŭ retăcé, că unŭ Românŭ representantŭ în congregaţiune fù apostrofatŭ de nisce „Maghiarĭ noui« cu epitele de: »Oláh, menjen Oláhországban, Bukárestben, ha nem teszik a magyar nyelv.« (Olahulŭ, ducĕ-se în ţéra Olahilorŭ, în Bucurescĭ, dacă nu îi place limba ungurésca). *Ba unulŭ ḑise, că ar trebuí ca sĕ fimŭ sub unŭ guvernŭ ca alŭ Rusiei noi Românii, ca sĕ ne trimită în Siberia,* dacă facemŭ de acele, că ne opunemŭ limbei maghiare.

Ca solgăbirĕu în cerculŭ Cheucheşului a fostŭ alesŭ Nagy Lajos, fostŭ adjunctŭ în Lăpuşŭ şi mai pre urmă în Gherla.

După închiderca sesiunei i-se presentară omagiele din tóte părţile. Intre alţĭ gratulaiorĭ de din afară, vĕḑurămŭ câţĭ-va ţĕranĭ şi ţĕrance de naţiune Saşĭ în haine de sĕrbătóre, mergêndŭ spre a depune omagiele lorŭ marelui loru binefăcĕtorŭ (?). Aceştia atraseră cu deosebire atenţiunea generală asupră-le; póte sĕ fi fostŭ autorisaţĭ din partea naţiunei săsescĭ, ca sĕ facă acésta pentru marele favorŭ ce-lŭ arată d-lŭ prefectŭ Banffy către ei. Episcopulŭ de Gherla Szabo fù representatŭ prin d-lŭ **C o r o i a n ŭ** canonicŭ, şi **D e m i a n ŭ** profesorŭ de teologiă, lângă carĭ se alătură şi d-lŭ protopopŭ localŭ **V e l e.**

La banchetŭ luară parte, după cum auḑimŭ, şi doi-trei preoţĭ românescĭ. Fiă-le de bine! **Fabritius.**

FOILETONŬ.

Scrisorĭ din Cernăuţĭ.

Sunt în Cernăuţĭ de vre-o trei anĭ. — Multe amŭ vĕḑutŭ şi multe amŭ petrecutŭ. O ḑi trece alta vine şi Cernăuţii nu sémĕnă a mai fi Cernăuţĭ. Şi cum aşa? Écă aşa — Cernăuţii se silescŭ a fi Bucurescĭ.

Cum aşa mĕi nene? îmĭ ḑise mai deunăḑĭ unŭ vechiu amicŭ. Ên ascultă şi nu te mira. Ia Cernăuţĭ avemŭ societatea »Armonia,« societatea academică „Junimea,« »Academia ortodoxă« şi.... én găcesce — societatea, ba nu, teatru de diletanţĭ românŭ, ḑicŭ românŭ, căcĭ mai este şi unulŭ »polonŭ,« şi ca sĕ fie trei şi unulŭ rutênŭ. Deórece am amintitŭ în urmă despre teatrulŭ de diletanţĭ românŭ — sĕ vedemŭ ce o mai fi şi asta.

Imĭ aducŭ aminte de teatrulŭ naţionalŭ din Iaşĭ, care la începutulŭ sĕu încă era de diletanţĭ; póte o da ceriulŭ c'o fi şi alŭ nostru ca acela. Ilusiune efemeră séu mai bine ḑisŭ gărgăunĭ de fată mare. Şi étă de ce:

La noi în ţéră — sĕ le spunŭ numai Bucovinenilorŭ ca sĕ nu rîdă ceilalţĭ românĭ — diletanţii românĭ nu sciu românesce. Jócă pe scenă nu pentru a deştepta şi a desvoltá sĕmţulŭ naţionalŭ, precum cere misiunea unui astfelŭ de teatru, ci diletanţii mergŭ pe scenă mai multŭ pentru distracţiune şi petrecerea lorŭ proprià. Nu suntŭ esagerarĭ, şi nicĭ o domnişóră şi nicĭ unŭ domnişorŭ nu póte sĕ pună mâna pe inimă şi sĕ ḑică că nu-i adevĕratŭ.

Am ḑisŭ că nu sciu românesce. Poftiţĭ de ascultaţĭ: La repetiţii nu s'aude vorbindu-se românesce, ci *„die Baba hârca ist schön — singen wir noch „hai Ilênă la poénă“ — etc.* In ḑiua representării, sĕrmanele culise câte cuvinte frumóse şi galante mai audŭ, dér în limba germană — sciţĭ pentru că Românilor noştri diletanţĭ le e mai plăcutŭ aşa. Am firma convincţiune şi mĕ prindŭ pe orĭ şi ce, că nicĭ unulŭ din diletanţĭ şi diletante n'au cititŭ pe autorii românĭ, dér pe cei germanĭ — din scórţă în scórţă.

Cu astfelŭ de puterĭ numai ceea ce ar trebuì sĕ ajungă unŭ teatru de diletanţĭ nu va ajunge. Aci nu e ţinta deşteptarea câtŭ mai multŭ îngâmfarea, parodia şi'n urmă interesulŭ.

Dicŭ interesulŭ şi écă de ce: Omulŭ vré sĕ-şĭ câştige merite cu orĭce preţŭ, mijlócele sânţescŭ scopulŭ. Unulŭ vrea sĕ fie nemuritorŭ ca întemeetorulŭ teatrului altele şi alţii vréu unŭ mire séu o miresă — aci este mezatulŭ şi la darabană (toba) lumea se adună. Din când în când mergŭ şi teologĭ — dacă-i lasă P. Cuvioşia sa părintele Rectorŭ, şi sciţĭ cuvêntulŭ românescŭ: »nu scii de unde ese epurele.«

Cunoscŭ nisce domnişóre, cărora afară de rolulŭ de pe scenă le e ruşine a vorbí românesce, — şi cum sĕ nu le fie când părintele din Molodia, ro...mânŭ... ba nu, **r u t é n ŭ f a n a t i c ŭ** tatălŭ d şórelorŭ, esiléză biata limbă română din biserică, cu tóte că satulŭ e românescŭ. Domn'a sa crede că — deórece Românii odată aveau limba slavă în biserică — Dumneḑeu s'a deprinsŭ cu dênsa şi aḑi nu mai scie românesce, dér nicĭ nu vré sĕ scie precum nu vrea nicĭ domnia sa. In faţa lumii trece de Românŭ — verde, ca érba, ca Cucernicià, ba am uitatŭ: Prea Cucernicià, căcĭ consistoriulŭ nostru, de-i şedea în douĕ luntre, te înalţă. Mai avemŭ şi alţii carĭ numai rĕu ne facŭ. Ce sĕ facĭ? rugină vechiă din némulŭ şi timpulŭ lui Hacman.

Părinţii rutenĭ, copiii, din interesŭ românĭ, — unde mergemŭ? Aşa-i că esistenţa teatrului este asigurată de brumă? — Vomŭ vedé.

Dela teatru sĕ ne preumblămŭ niţelŭ pe stradă. E lume multă, vine dela teatru; o claiă de Nemţĭ, ba nu, Românĭ, dér ca sĕ nu-i înţelégă nóptea, vorbescŭ nemţesce. Nu vĕ miraţĭ, moda-i aşa. Ce sĕ facĭ? De-i câta sĕ îndrepţĭ lumea cu umĕrulŭ, te-ai prăpăditŭ, Românii te ucidŭ. N-ai încătrău decâtŭ sĕ le dai largŭ, sĕ te ducĭ peste nouĕ mărĭ şi nouĕ ţĕrĭ, în Bucovina nicĭ mormêntulŭ sĕ nu-ţĭ sape.

Afacerĭ comunale.

Braşovŭ, 4 (16) Maiu.

In şedinţa de Mercurĭ a consiliului comunei nóstre orăşenescĭ a rĕspunsŭ primarulŭ d. Francişcŭ de Brennerberg la interpelările, despre carĭ amŭ vorbitŭ în Nr. 80 alŭ fóiei nóstre dela 10 (22) Aprilie.

Rĕspunsulŭ la interpelarea d-lui Schuster privitóre la broşura ungurésca, în care se atacă consiliulŭ şi funcţionarii comunalĭ, primarulŭ îlŭ ceti de pe hârtiă. Elŭ declară că a cetitŭ broşura redigiată de advocatulŭ Dr. Ignatz Weiss şi a cetitŭ şi articlulŭ din fóia ungurésca de aicĭ »Brasso«, în care se laudă acea broşură. Dér acéstă broşură, ḑice primarulŭ, cuprinde o mulţime de esagerărĭ, desfigurărĭ, neadevĕrurĭ rĕutăciόse şi denunţărĭ false, pe carĭ a-le rĕsfrânge nu ţine de demnŭ. Afară de acésta broşura, conţine frase generale, nu citéză casurĭ concrete, nu acusă persóne anumite, de aceea primarulŭ nu se sêmte îndemnatŭ a ordoná vre-o cercetare şi crede că nu se unesce cu demnitatea lui de primarŭ, de a rĕspunde la acéstă broşură prin ḑiare séu de a intentá unŭ procesŭ de presă. In fine declară că, de câte orĭ i-au venitŭ la cunoscinţă casurĭ de incapacitate séu negligentă a impiegaţilorŭ comunalĭ, tótdéuna şi-a făcutŭ datoria.

Totodată primarulŭ a rĕspunsŭ la interpelările privitóre la procesele costisitóre şi nenorocite cu inginerulŭ Kellhofer şi cu I. Rosner. Celui dintêiu comuna a trebuitŭ sĕ-i plătéscă o despăgubire de 4143 fl. 93 cr. Se va cerceta, carĭ funcţionarĭ suntŭ de vină la resultatulŭ nenorocitŭ alŭ acestui procesŭ, şi se va raportá consiliului comunalŭ.

La cele două interpelărĭ ale d-lui advocatŭ Puşcariu, a) în privinţa trăgănărei afacerei rĕscumpĕrărei regalelorŭ cerute de comunele Zêrnescĭ, Branŭ şi Vlădenĭ, rĕspunse primarulŭ, că din causă că s'a schimbatŭ fişcalulŭ (advocatulŭ oraşului), care a fostŭ şi notarŭ în comisiunea respectivă, afacerea stă baltă; b) în privinţa reconstruirei castelului dela Branŭ asemenea tóte stau baltă, din causă că s'a schimbatŭ inginerulŭ oraşului. Primarulŭ promite însĕ, că va îngriji, ca aceste două afacerĭ sĕ nu se îngrópe de totŭ, şi-şĭ reservă d'a referá despre ele din şése în şése lunĭ.

Qui habet tempus, habet vitam. Comuna nóstră, vechiă cum e, are prospecte în puterea acestei ḑicale şi a promisiunilorŭ d-lui primarŭ sĕ mai trăiască încă o miă de anĭ totŭ în starea de faţă »înfloritóre.«

Urméză apoi interpelarea d-lui N. Strĕvoiu adresată primarului. Interpelantulŭ amintesce casulŭ nenorocitŭ întêmplatŭ în nóptea de Sf. George, când poliţistulŭ Biro a omorâtŭ pe Vasile Olteanu, şi pune intrebarea, că óre nu s'ar fi pututŭ încunjura comiterea acelui omorŭ?

Interpelantulŭ a primitŭ informaţiunea, că poliţişti au fostŭ recviraţĭ într'ajutorulŭ pădurarilorŭ la apĕrarea pădurei în nóptea de Sf. George. Este cunoscutŭ, că ḑiua de Sf. Gheorghe se privesce ca ḑiua reînvierii naturei şi că locuitorii din Scheiu s'au deprinsŭ încă din vechime a aduce acasă pentru ḑiua de S-t. George câte o ramură verde, ca semnŭ visibilŭ alŭ naturei reînviate. După a sa părere recvirarea forţelorŭ poliţiene pentru apĕrarea pădurilorŭ n'a fostŭ necesară, deórece nu s'a ivitŭ casulŭ, ca locuitorii din Scheiu sĕ opună pădurarilorŭ forţa brută. Afară de acésta se tractéză de concetăţenii noştri, pe carĭ pĕdurarii îi cunoscŭ, prin urmare aceştia n'avéu decâtŭ sĕ noteze pe fiecare stricătorŭ de pădure, pentru ca sĕ fie pedepsitŭ pentru vina sa. Astfelŭ nu s'ar fi perdutŭ viaţa unui concetăţénŭ pentru câteva ramurĭ de frunză verde.

Suntŭ mulţĭ locuitorĭ ai oraşului nostru încă în viaţă, carĭ îşĭ aducŭ fórte bine aminte de acele timpurĭ când cetăţenii acestui oraşŭ nu cunosceau darea de accise, tacsele de târgŭ şi jugăritulŭ cu atâtŭ mai puţinŭ contribuţiunea comunală ce ne apasă astăḑĭ şi cu tóte acestea cetăţenii braşovenĭ sĕ bucurau de acelŭ beneficiu că erau în dreptŭ a se duce în anumite ḑile de sĕptămână în pădurile orăşenescĭ şi a-şĭ duce lemnele trebuinciόse în casa sa, fără a plăti vre-o tacsă. Acestŭ beneficiu din ce în ce s'a redusŭ, împovĕrându-se cu taxe, până ce în fine a fostŭ cassatŭ cu totulŭ. Astăḑĭ cetăţénulŭ din Braşovŭ trebue sĕ plătéscă lemnele din pădurile orăşenescĭ totŭ aşa de scumpŭ ca orĭ care străinŭ.

Locuitorii liberului oraşŭ Braşovŭ stau în privinţa pădurei cu multŭ mai rĕu decâtŭ foştii jobagĭ séu clăcaşĭ. Ruperea unei ramurĭ verḑĭ trebue sĕ-o plătéscă cu viéţa, după cum constată faptulŭ comisŭ în nóptea de S. George a. c.

Din incidentulŭ nenorocirei din nóptea S-tului George i-a venitŭ la cunoscinţă şi altŭ înconvinentŭ, adecă că păzitorii de pădure nu-şĭ împlinescŭ misiunea lorŭ la faţa locului, ci retraşĭ printre grădinile cetăţenilorŭ. de unde pândescŭ pe cei ce vinŭ aducêndŭ lemne séu ramurĭ. Acéstă procedere nu este corectă, deórece suntŭ mulţĭ locuitorĭ din Braşovŭ, carĭ au lemne de pădure prin grădinile si liveḑile lorŭ, de unde ca proprietarĭ suntŭ liberĭ a-şĭ aduce lemne şi ramurĭ. După modulŭ de procedere alŭ pădurarilorŭ suntŭ şi aceştia espuşĭ de a fi denunţaţĭ şi traşĭ înaintea judecăţii. Prin urmare pĕdurarii arŭ trebui sĕ pândéscă la faţa locului, pentru ca sĕ vaḑă pe aceia, carĭ taiă lemne chiar din pĕdurea oraşului.

Sub asemenĭ împrejurărĭ interpelantulŭ face d-lui primarŭ următórele întrebărĭ:

1. Are d-nulŭ primarŭ cunoştinţă, că în nóptea de S. George a. c. s'au recviratŭ forţe poliţiene pentru apérarea pădurilorŭ comunale? Prin ce s'a motivatŭ acéstă mĕsură estraordinară? Ér décă nu ar fi fostŭ motivată acéstă recvirare, este d-lŭ primarŭ aplecatŭ de a trage la rĕspundere pe acelŭ organŭ, care fără causă binecuvêntată a luatŭ acea dispositiune estraordinară şi prin aceea a causatŭ, deşi numai indirectŭ, mórtea unui concetăţianŭ?

2. Are d-lŭ primarŭ cunoştinţă despre aceea, că păzitorii pădurei orăşienescĭ nu-şĭ facŭ datoria lorŭ la faţa locului adecă în pĕdure, ci retraşĭ printre grădinile ceăţenilorŭ de unde pândescŭ ca sĕ prindă pe aceia, carĭ vinŭ aducêndŭ cu sine lemne séu rămurĭ, şi este aplecatŭ a dispune delăturarea acestui inconvenientŭ?

3. In fine este aplecatŭ d-lŭ primarŭ a dispune, ce sĕ să presente acestei representanţe comunale spre deliberare unŭ proiectŭ, pe basa căruia sĕ fie în dreptŭ cetăţenii acestui oraşŭ conformŭ folosinţei avute mai nainte de a merge pe fiecare sĕptĕmână odată séu de două orĭ prin anumite părţĭ designate din pădurile orăşenescĭ, spre a-şĭ tăia şi aduce lemnele trebuinciόse pentru casa sa séu gratisŭ séu pe lângă tacse reduse, se înţelege sub privegherea organelorŭ silvanale?

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 19 Maiu. — Esposanţii au întocmitŭ unŭ banchetŭ strălucitŭ, în onórea guvernului şi a presidiului esposiţiunii, la care au luatŭ parte 450 de persóne.

Seghedin, 19 Maiu. — Guvernulŭ a admisŭ sĕ se construiască unŭ nou edificiu pentru gimnasiulŭ superiorŭ. Fabrica de tutunŭ (tăbacŭ) va începe a lucra la 26 Maiu n.

Paris, 19 Maiu. — Starea sănĕtăţii lui Victor Hugo este îngrijitóre.

DIVERSE.

Două pitice gemene. — Unŭ martorŭ ocularŭ informéză pe »Rĕsboiulŭ,« că în comuna Tătărenĭ, judeţulŭ Fălciu, femeia Maria N. Marinŭ are două copiliţe gemene, una numită Maria în înălţime de 80 centimetri, ér cealaltă de 65 cent., avêndŭ amêndouĕ etatea de 17—18 anĭ după spusa părinţilorŭ, şi corpulŭ ca la unŭ copilŭ de 3—4 anĭ; vorbescŭ binişorŭ şi suntŭ bine dispuse. Au unŭ frate de 21 anĭ, înaltŭ, bine făcutŭ; părinţii lorŭ asemenea suntŭ înalţĭ. Acestŭ fenomenŭ e raritate la noi, mai alesŭ în partea locului unde poporaţiunea e compusă din ómenĭ înalţĭ.

***

Unŭ măgarŭ călare pe stăpânulŭ sĕu. — La Aveyron, în Francia, a muritŭ un lucrătorŭ numitŭ Cayer, care era de o forţă prodigiόsă. Intr'o ḑi la o sĕrbătóre a satului unde locuia, pe lângă alte distracţiunĭ se organizase şi o cursă de măgarĭ. Cayer se afla călare pe unŭ măgarŭ cu nĕravŭ. Se dă semnalulŭ plecării; toţĭ concurenţii o iau la fugă. Singurŭ Cayer rĕmâne îndărăptŭ, măgarulŭ lui refusândŭ de a merge. Atuncĭ bietulŭ Cayer descălecă după măgarŭ, intră sub elŭ, şi luându-lŭ în spinare o rupe de fuga. Mulţimea începù sĕ aplaude în modŭ freneticŭ şi Cayer cu măgarulŭ lui ajunse celŭ dintêiŭ la loculŭ destinaŭ: bine înţelesŭ că premiulŭ a fostŭ câştigatŭ de Cayer.

***

Sinuciderile la Monte-Carlo. — In trei lunĭ de ḑile s'au întêmplatŭ 50 casurĭ de sinuciderĭ la Monte-Carlo, Alŭ 50-lea casŭ este unŭ anonimŭ; nu s'a pututŭ afla nicĭ numele nicĭ naţionalitatea lui. Elŭ a venitŭ la Monte-Carlo, unde imediatŭ s'a instalatŭ la jocŭ şi perḑêndŭ 300,000 francĭ, s'a întorsŭ la hotelulŭ de Rusia unde era aşeḑatŭ, şi s'a spânuḑratŭ.

***

Batista-telegrafŭ. — In cochetăria amer[illegible]ană s[illegible] bucură în timpulŭ de faţă de mare favóre batis[illegible]grafŭ: Apăsândŭ batista pe buze, însemnéză că vre[illegible] facĭ cunoştinţă; a o întinde pe mână, însemnéză că p[illegible] îndrăsni; a o ţiné atêrnată în josŭ, dai a înţelege c[illegible] simpatisezĭ; a o înfăşura împrejurulŭ mânii, însemnéză indiferenţă; a o trage peste bărbiă, însemnéză: te iubescŭ; a o desface cu amêndouĕ mânile, vré sĕ ḑică: te urăscŭ; a o ţiné pe obrazulŭ dreptŭ, esprimă unŭ gingaşŭ: da; a o ţiné pe obrazulŭ stângŭ, arată unŭ hotărîtorŭ: nu; a o înfăşura împrejurul încheeturii mânei drepte, însemnéză: iubesc pe altulŭ; împrejurulŭ încheeturii mânei stânge: nu mĕ încomoda; a o întocmi: aşŭ vré sĕ vorbescŭ cu d-ta; a o ţiné de două colţurĭ: aştéptă-mĕ; a o lega împrejurulŭ frunţii, arată că va fi surprinsŭ séu surprinsă; a o ţiné la urechea dréptă, însemnéză: eştĭ nestatornicŭ; la urechea stângă: am o soliă pentru d-ta; la unŭ ochiu: eştĭ crudelŭ; a o înfăşura împrejurulŭ degetului arătătorŭ: sunt mirésă împrejurulŭ degetului inelarŭ: suntŭ măritată.

***

NECROLOG. — Demetriu Alexandrescu Comşiu, proprietarŭ în M.-St.-Ana, după unŭ morbŭ îndelungatŭ, în etate de 42 anĭ, a încetatŭ din viaţă la 12 Maiu.

Fie'i ţĕrîna uşóră!

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Nu ţi-arŭ fi ciudă când te-arŭ persecuta străinii, dar tocmai »naţia ta română!« Asta e causa de ce Românii de pe aci ducŭ somnulŭ morţii şi nu vĕdŭ, că Rutenii se pregătescŭ sĕ le cânte: »vecĭnica pomenirĕ.«

Cine-i de vină? Românulŭ.

Alŭ câtelea preotŭ românŭ n'ar roşi, când ar fi nevoitŭ sĕ spună dacă 'şĭ-a crescutŭ copii românesce? Rarĭ paserĭ! fare puţinĭ!

Şi apoi preoţii înstrăinaţĭ de naţiune cum vorŭ puté conduce destinele turmei cuvêntătóre? Judece lumea cititóre, eu tacŭ. Nu vréu sĕ citezŭ unele esemple, nu pentru ruşinea lorŭ, ci pentru ruşinea nóstră. Amŭ argumente la disposiţiă, încâtŭ aşŭ puté sĕ scriu volume întregĭ, dér numai la timpulŭ sĕu. Şi încă ceva: acestŭ soiu de ómenĭ sunt căpătuiţĭ, deórece sunt rude cu Pavelŭ, ba nu, cu Petru, şi porţile administraturilorŭ şi ale parochielorŭ li se deschidŭ numai decâtŭ.

Am ḑisŭ mai susŭ *cu Pavelŭ*. Sĕ nu credeţĭ că m'a luatŭ gura pe dinainte. N'are obiceiu, nu sunt guralivŭ. Am vrutŭ numai sĕ spunŭ, cum ḑicŭ catolicii, c'amêndoi erau în Roma.

Astăḑĭ Roma s'a mutatŭ la Cernăuţĭ şi forulŭ e la „resedenţ-curte«, după limbagiulŭ poeticŭ alŭ lui Lateş, psaltŭ dela s-ta Paraschiva, care cânta pe nasŭ ca pe strună,— D ḑeu sĕ-lŭ erte!

Sĕrmanulŭ Lateş! Elŭ sĕ fi sciutŭ, că 'n »resedenţ-curte“ se va ucide sêmţulŭ naţionalŭ românŭ şi va fi favorisatŭ elementulŭ ruténŭ, de ciudă nu l'ar fi imortalisatŭ, dér nicĭ N. Mitrofaniţă n'ar fi tipăritŭ cu spesele sale vestita epopeă naţională-psaltirésca, ca sĕ rĕmână dreptŭ recompensă 12 anĭ cooperatorilorŭ în Cernăuţĭ.

Când scriu aceste rêndurĭ cam stau pe gândurĭ, căcĭ cine scie ce mi-a torsŭ şi mie ursita! Dér ḑicŭ şi eu ca Christosŭ: „de am vorbitŭ de rĕu vĕdesce-mĕ, ér de am vorbitŭ adevĕrulŭ de ce mĕ pălmuescĭ?«

Nu de multŭ foculŭ a voitŭ sĕ se jóce cu perinile jidovescĭ din Vijneţŭ. Pe la Vijneţŭ încă suntŭ Românĭ, sciţĭ »Românŭ dela Vijneţa.“ „Armonia«, societate filarmonică, sare sĕ-i dea ajutorŭ. Nu cu prόscă (pompă), ci c'unŭ concertŭ „Nóptea sântului George» de T. Alexi, pe nóte de T. Flondor omŭ din ţéră. Banii Românilorŭ s'au dusŭ în punga evreilorŭ. Óre de-ar arde unŭ satŭ românŭ, »Armonia“ ar sări sĕ dea celorŭ incendiaţĭ o para? Dér mai bine ar fi sĕ ne feréscă sântulŭ, căci décă nu, enigma póte s'ar deslega, adecă aşa cum cugetămŭ noi: ar sta cu mânile 'n şoldŭ.

La noi în ţéră străinii-sŭ domnĭ. Ei strângŭ paralele, ér nouĕ ne rĕmâne cenuşa, ca odată Spaniei, ér Englitera luá aurulŭ.

Sĕ vĕ aducŭ unŭ esemplu. In seminariulŭ ort. or. din Cernăuţĭ speculaţiunea trece marginile. Avemŭ preotese vĕduve, care arŭ puté sĕ ţină alimentarea, bucătăria.— Nu! pentru că suntŭ românce, nu li se póte acorda acestŭ privilegium majus. O polonă îşĭ bate jocŭ de bieţii teologĭ,— le dă de mâncare mĕrunţişurĭ de carne de pe la casapĭ. Reclame nu 'ncapŭ, căcĭ are la spate pe Rectorulŭ, şi pentru fiecare alumnŭ are 24 de fior. v. a. pe lună; ei sunt la 50, socotiţĭ câtŭ face. Éca protecţiune pentru străinĭ şi desconsideraţiune pentru ai noştri.

Dar unde am începutŭ şi unde am finitŭ! Scusaţĭ, tóte stau în legătură strânsă. Am voitŭ sĕ vĕ spunŭ numai despre Românii noştri din Bucovina, şi sĕ fiu unŭ augurŭ falsŭ, dér după auspiţiele ce se arată pentru ce-i românescŭ, Rutenii au sĕ ḑevie domnĭ în ţéră şi atuncĭ câţĭ vorŭ mai fi Românĭ vorŭ trebui sĕ ia lumea 'n capŭ.

Atuncia vorŭ vedé, vorŭ înţelege şi vorŭ ḑice: noi amŭ persecutatŭ pre aceia, carĭ numai binele ne-au voitŭ. Unde suntŭ mormintele lorŭ, ca sĕ plângemŭ cu dênşii!

Cu deosebită stimă se subscrie acela pre care

Cernăuţĭ, 1885 Maiu 11. Ilŭ sciţĭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căiei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucuresci	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.48	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiediuŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	8.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clușiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucuresci	—	—	6.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicica	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicica	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Sibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşeni	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşeni	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 2 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	89	90
Renta rom. amort. (5%)	91½	92½
» convert. (6%)	88	90
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	30½
Credit fonc. rural (7%)	100½	101½
» „ „ (5%)	84	85
» » urban (7%)	96¾	98
» » » (6%)	90	92
» » » (5%)	81½	82½
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
» » » Naţională	—	—
Aurŭ	13.¼%	12¾
Bancnote austriace contra aurŭ	2·01	2.04

Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97 60
Rentă de hârtiă 5%	92.35
Împrumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.50
Bonurĭ rurale ungare	102.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.
Bonurĭ croato-slavone	101.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.
Împrumutulŭ cu premiu ung.	116.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.75
Renta de hârtiă austriacă	82 40
Renta de arg. austr.	82.90
Renta de aurŭ austr.	107 70
Losurile din 1860	138 75
Acţiunile băncei austro-ungare	857
Act. băncei de creditŭ ung.	288 50
Act. băncei de creditŭ austr.	288 70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.85
Napoleon-d'orĭ	9.84
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.85
Londra 10 Livres sterlinge	124.06

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«